

Леснікова М. В.

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, завідувач сектора професійної освіти ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна, conversat95@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2802-973X>

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНЬОЇ СТАТИСТИКИ У СФЕРІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ*

Анотація. У статті виконано порівняльний аналіз статистичних показників фахової передвищої освіти (ФПО) в Україні та країнах ЄС, зокрема в частині методології збору, наборів даних і розрізів, за якими вони збираються. Визначено, що ФПО (короткий цикл вищої освіти, КЦВО) відіграє ключову роль у формуванні людського капіталу й підвищенні конкурентоспроможності економіки, у забезпеченні ринку праці кадрами прикладного профілю та в їх швидкому працевлаштуванні, можливості продовження навчання для здобуття вищої освіти. Розглянуто підходи, які використовуються Євро-статом у межах збору даних UOE (UNESCO-UIS/OECD/EUROSTAT), а також практики збору інформації в Україні в межах державного статистичного спостереження «Мережа та діяльність закладів освіти». Встановлено, що статистичні дані щодо ФПО в Україні та КЦВО в країнах ЄС збираються з адміністративних реєстрів за однаковими складовими. Проте є розбіжності у структурі й деталізації збору статистичних даних, зокрема за показниками здобувачів, вступників, випускників, педагогічного персоналу, студентської мобільності. Визначено, що в статистиці ФПО України відсутні такі розрізи: диференціація за типами програм КЦВО (академічна, професійна); показники за віковими групами, типами закладів, інтенсивністю участі, статусом зайнятості педагогічного персоналу; показники студентської та кредитної мобільності випускників. Запропоновано шляхи гармонізації статистичної системи ФПО України з європейською – через розширення розрізів даних, уніфікацію класифікацій, оновлення методологічної бази статистичних спостережень у сфері ФПО відповідно до стандартів Євростату, удосконалення адміністрування збору й опрацювання інформації. Стаття підкреслює роль достовірної освітньої статистики у формуванні ефективної політики у сфері ФПО та інтеграції України в єдиний європейський освітній простір. Результати дослідження може бути використано під час розроблення інструментів моніторингу для оцінювання ефективності реформ ФПО в Україні.

Ключові слова: освітня статистика, фахова передвища освіта, короткий цикл вищої освіти, статистичні показники, порівнянність даних, розрізи даних.

JEL classification: J24, J69, P46.

DOI: 10.32987/2617-8532-2025-3-82-93.

* Статтю підготовлено в межах виконання НДР «Комплексне наукове дослідження з гармонізації освітньої адміністративної та статистичної звітності в Україні зі стандартами ЄС: методологія, інструментарій, імплементація» (державний реєстраційний № 0125U003553) за рахунок бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення проведення державними науковими установами наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами державної атестації, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 25 серпня 2025 року № 1174-25 «Про затвердження Переліку державних наукових установ, яким за результатами державної атестації спрямовуються бюджетні кошти у 2025 році, разом з відповідними обсягами фінансування для кожної державної наукової установи».

© Леснікова М. В., 2025

У міжнародному контексті фахова передвища освіта (ФПО) є важливим елементом освітніх систем, оскільки забезпечує підготовку кадрів прикладного профілю, затребуваних ринком праці. ФПО поєднує академічну базу з практичною підготовкою, сприяє розвитку прикладних компетентностей, створює умови для мобільності здобувачів і взаємного визнання кваліфікацій в європейському освітньому просторі. Завдяки цьому вона виконує стратегічну роль у формуванні людського капіталу та підвищенні конкурентоспроможності економіки. ФПО відповідає програмам п'ятого освітнього рівня за Міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО 2011) – короткий цикл вищої освіти [1; 2, п. 207, 210]. У країнах Європейського Союзу ФПО має усталені інституційні форми та різноманітні кваліфікації (BTS у Франції, Técnico Superior в Іспанії, Reifeprüfung в Австрії тощо), які демонструють високий рівень інтеграції освітніх програм із потребами економіки [3]. Натомість в Україні система ФПО активно реформується, наближаючись до європейських стандартів і відповідаючи викликам сучасного ринку праці й потребам розвитку людського капіталу.

У зв'язку з інтеграційними процесами особливої ваги набуває порівняння української системи ФПО з аналогічними освітніми рівнями країн ЄС. Актуальність дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, ФПО є одним із головних інструментів задоволення потреб ринку праці у фахівців прикладного профілю, здатних працювати у швидко змінюваних умовах економіки. По-друге, у процесі євроінтеграції Ук-

раїни актуалізується потреба в гармонізації національної освітньої статистики із системою збору та аналізу даних, яка використовується в ЄС (UOE – UNESCO/OECD/EUROSTAT). Це дасть змогу отримувати порівнянні й достовірні дані про здобувачів, випускників, педагогічний персонал, мобільність і фінансування у сфері ФПО. Водночас порівняння української системи ФПО з практиками країн ЄС потребує наукового узагальнення та методологічної оцінки статистичних даних. Тому метою статті є проведення порівняльного аналізу показників освітньої статистики у сфері ФПО країн ЄС і України з огляду на методологію збору, набори й розрізи даних.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що дослідження переважно зосереджені на питаннях функціонування системи ФПО з використанням показників освітньої статистики. Водночас тематика формування освітньої статистики, її відповідності та порівнянності з європейськими стандартами розроблена недостатньо.

Науковці В. Радкевич, П. Лузан і Т. Пашенко дослідили діяльність закладів ФПО за регіонами України з метою визначення її ефективності, використовуючи статистичні дані про контингент студентів, кадровий склад викладачів та рівень працевлаштування випускників [4]. Л. Сумбаєва виконала аналіз статистичних даних щодо контингенту студентів і викладацького складу закладів ФПО. Вона наголошує на важливості аналізу статистичних даних про функціонування закладів ФПО для кращого розуміння тенденцій їх розвитку та потреб [5]. Працю М. Братко присвячено визначенню місця ФПО в системі розвитку

людського капіталу [6]. Встановлено, що ФПО є своєрідною з'єднувальною ланкою між загальною середньою та вищою освітою, а її зміст – це доцільне поєднання прагматично-практичної й академічно-теоретичної складових. Автором запропоновано систематизацію показників щодо контингенту та відповідно умовний розподіл закладів освіти цієї ланки на сім категорій, що дало можливість оцінити загальну наповненість закладів ФПО та спрогнозувати їх розвиток. Докладний аналіз кваліфікацій п'ятого рівня Європейської рамки кваліфікацій, що відповідають програмам КЦВО, проведено фахівцями Європейського центру з розвитку професійної освіти та навчання. У звіті підкреслено важливість розвитку кваліфікацій цього типу для країн ЄС, адже вони безпосередньо пов'язані з ринком праці, є професійно орієнтованими, забезпечують доступ до працевлаш-

тування, просування по службі та уможливають подальше здобуття вищої освіти [3].

Для повнішого розуміння тенденцій розвитку ФПО доцільно звернутися до статистичних даних, які відображають динаміку змін контингенту здобувачів програм КЦВО в Україні та країнах ЄС. Так, протягом 2019–2023 рр. спостерігалось поступове збільшення чисельності здобувачів програм КЦВО в країнах ЄС та Україні. У 2023 р. порівняно з 2019 р. у країнах Євросоюзу цей показник зріс на 11,6 %, в Україні – на 3,2 %. При цьому частка здобувачів програм КЦВО в країнах ЄС становила 7,5 %, а в Україні – 24,5 % загальної чисельності здобувачів вищої освіти (рисунок).

У переважній більшості підготовка за програмами КЦВО відбувалася в Іспанії (41,4 % загальної чисельності осіб, які навчалися за програмами

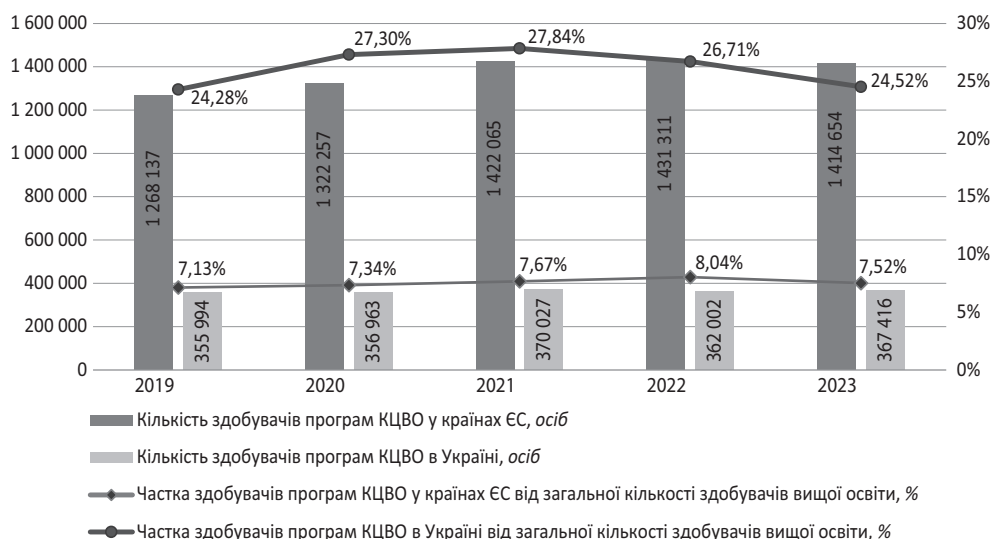

Рисунок. Чисельність здобувачів програм КЦВО в країнах ЄС і в Україні та частка здобувачів програм КЦВО від загалу здобувачів вищої освіти, осіб, %

Побудовано автором за: [7; 8].

КЦВО), Франції (34,2 %) та Австрії (5,2 %). У 2023 р. підготовка за програмами КЦВО не відбувалась у таких країнах, як Болгарія, Греція, Естонія та Румунія. За охоплений період у країнах ЄС найчастіше видавалися дипломи в галузі бізнесу, адміністрування та права; в Україні – у галузі управління й адміністрування, охорони здоров'я і транспорту.

Наразі реформування системи ФПО України сконцентровано переважно на наближенні до європейських стандартів і посиленні практичної спрямованості навчання. Зважаючи на зазначене, стає очевидним, що для підтримки процесів реформування у сфері ФПО потрібна достовірна статистична інформація. Освітня статистика є ключовим інструментом для розроблення й реалізації управлінських рішень. Вона дає змогу оцінювати ефективність освітніх програм, прогнозувати потреби регіональних ринків праці, контролювати якість освітніх послуг, визначати, які спеціальності та напрями підготовки є популярними, а які потребують оновлення чи скорочення. У цьому контексті особливо важливим є забезпечення точності, об'єктивності та порівнянності даних, що потребує застосування сучасних методологічних підходів і технологічних рішень.

Регламентом Комісії (ЄС) № 912/2013 від 23.09.2013 про імплементацію Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 452/2008 стосовно вироблення та розвитку статистики в галузі освіти і навчання впродовж життя визначено спільні рамки для систематичного вироблення європейської й української статистики в галузі освіти та навчання впро-

довж життя [9]. А оскільки українська освітня статистика інтегрується в європейську, актуалізується питання порівняльного аналізу статистичних показників країн ЄС і України, що стосуються ФПО, особливо в частині методології збору, наборів та розрізів даних. Особливо доцільним при цьому є виявлення розбіжностей і окреслення можливих шляхів їх усунення.

Відповідно до змісту предметної області модуля 1.3.1 «Освіта» Компендіуму вимог до статистики Європейської статистичної комісії, метою освітньої статистики є надання порівнянних та гармонізованих даних про формальну освіту в країнах ЄС і країнах-кандидатах [10]. Основним джерелом даних для показників КЦВО в країнах ЄС є спільний збір даних про освіту й навчання, організований Інститутом статистики (UIS) ООН із питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Євростатом. Спільний збір має скорочену назву UOE (UNESCO-UIS/OECD/EUROSTAT). Збір UOE є основою для бази даних статистики освіти Євростату. Метою збору даних UOE є надання інформації, порівнянної на міжнародному рівні (здебільшого на національному рівні й частково на субнаціональному), про ключові аспекти систем формальної освіти, зокрема щодо участі та завершення освітніх програм, а також вартості й типу ресурсів, призначених для освіти [11]. У рамках збору даних UOE Євростат збирає та поширює інформацію від держав – членів ЄС, країн-кандидатів і країн Європейської асоціації вільної торгівлі. Збір даних UOE є збором адміністративних да-

них: у більшості країн національний збір даних є вичерпним і в окремих випадках базується на витягах з адміністративних реєстрів. Статистика КЦВО оприлюднюється в аналітичній брошурі «Статистика вищої освіти» [12].

Статистичні показники діяльності закладів ФПО в Україні збираються Державною службою статистики України в рамках державного статистичного спостереження «Мережа та діяльність закладів освіти». Метою статистичного спостереження є надання інформації про заклади освіти, а також наукові установи, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, для інформаційного забезпечення аналізу стану системи освіти, складання допоміжного (сателітного) рахунку освіти в Україні, міжнародних порівнянь [13, с. 5]. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є суб'єкти освітньої діяльності (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадять освітню діяльність. Для статистичного спостереження «Мережа та діяльність закладів освіти» використовуються адміністративні дані з Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО). Агрегована статистична інформація оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату та в статистичній публікації «Фахова передвища та вища освіта в Україні».

Відповідно до рекомендацій Комpendіуму вимог до статистики Європейської статистичної комісії, статистика КЦВО охоплює такі складові:

- здобувачі, які навчаються, і нові вступники;
- випускники;
- педагогічні працівники;

- студентська мобільність;
- витрати на освіту.

Проаналізуємо ці складові детальноше.

Здобувачі, які навчаються, і нові вступники. Збором даних УОЕ й державним статистичним спостереженням «Мережа та діяльність закладів освіти» охоплюються всі здобувачі, що навчаються в країні, включаючи міжнародно мобільних студентів з-за кордону. Вступниками вважаються абітурієнти, які вступили до закладу освіти з метою здобуття програм КЦВО чи ФПО вперше. Показники Євростату щодо здобувачів, які навчаються, і нових вступників, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних наведено в табл. 1.

Випускники. Випускник – це особа, яка протягом звітного навчального року успішно пройшла освітню програму та отримала диплом. Перший випускник КЦВО – це особа, що протягом контрольного навчального або навчального року вперше успішно завершила освітню програму [11]. Збором даних УОЕ також збирається інформація про кредитну мобільність випускників програм КЦВО. Показники Євростату щодо чисельності випускників, їхньої кредитної мобільності, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних наведено в табл. 2.

Педагогічний персонал (працівники). В європейській статистиці педагогічний персонал класифікується за функціональним підходом. Згідно з методологією Євростату (УОЕ), персонал поділяється на чотири категорії: навчальний персонал (викладачі з науковими званнями); академічна

Таблиця 1

Показники Євростату щодо здобувачів, які навчаються, і нових випускників, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних

Показник Євростату, осіб	Розрізи даних, Євростат	Розрізи даних, Україна	Розбіжності в показниках і розрізах даних Євростату та України
Здобувачі, які навчаються	Рівень освіти за МСКО-2011: 5 (КЦВО). Тип програм: 54 (академічна), 55 (професійна), 5SW (комбінована). Тип закладу: громадський, залежний приватний, незалежний приватний. Інтенсивність участі: повний / неповний день, еквівалент повної зайнятості. Стать	Форма власності: державна, комунальна, приватна, корпоративна	В Україні не збираються дані за типами програм КЦВО (54, 55, 5SW). Відсутні розрізи за інтенсивністю участі й типом власності за класифікацією Євростату
Чисельність студентів за галуззю освіти та статтю	Тип програм: 54, 55. Галузі: ISCED-F 2013. Стать	За галузями знань згідно з національним Переліком [14]. Галузі приведено у відповідність із ISCED-F 2013	Відсутні дані за типами програм КЦВО (54, 55). Відсутні дані за статтю
Нові вступники за віком та статтю	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Вікові групи: від <10 до 65+. Стать	Форми здобуття освіти (денна, заочна тощо). Форма власності. Джерела фінансування. Освітньо-професійні ступені (ФМБ, МБ)	Не збираються дані за віком та статтю. Відсутня диференціація за типами програм 54 і 55
Нові вступники за галузями освіти та статтю	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Галузі: ISCED-F 2013. Стать	За галузями згідно з національним Переліком (постанова КМУ № 266, ред. 2024 р.)	Відсутні дані за типами програм (54, 55). Відсутні дані за статтю

Складено автором за: [12–15].

Таблиця 2

Показники Євростату та України щодо чисельності випускників і кредитної мобільності, одиниці вимірювання, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних

Показник Євростату, осіб	Розрізи даних, Євростат	Розрізи даних, Україна	Розбіжності в показниках і розрізах даних Євростату та України
Чисельність випускників за типом закладу та статтю	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Форма власності. Стать	Форма власності, форма здобуття освіти, галузі, ступені	Немає поділу за типами програм, формою власності (в європейському розумінні), статтю
Чисельність випускників за віком та статтю	Детальний вік (до 65+). Стать	Не збирається	Відсутні дані за віком і статтю
Чисельність випускників, які вперше закінчили навчання	Вік від <10 до 65+. Стать		Показник не розробляється

Закінчення табл. 2

Показник Євростату, осіб	Розрізи даних, Євростат	Розрізи даних, Україна	Розбіжності в показниках і розрізах даних Євростату та України
Чисельність випускників за галузями освіти	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Галузі: ISCED-F 2013. Стать	За галузями згідно з національним Переліком [14]	Немає поділу за типами програм
Чисельність випускників з кредитною мобільністю	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Типи схем мобільності. Види кредитної мобільності. Стать	Не збирається	Показник не розробляється

Складено автором за: [12–15].

підтримка (асистенти, технічний супровід); адміністрація (керівники освітніх установ) та обслуговування (аналітики, програмісти, юристи тощо). В Україні облік педагогічного персоналу в закладах ФПО ведеться за посадами: наукові, науково-педагогічні й педагогічні працівники. Збираються також дані про наукові ступені та вчені звання. Показники Євростату щодо педагогічного персоналу, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в по-

казниках і розрізах даних наведено в табл. 3.

Студентська мобільність. Міжнародні мобільні студенти – це особи, що фізично перетнули кордон між двома країнами з метою здобуття освіти в країні призначення, при цьому країна призначення такого студента відрізняється від країни його походження. Згідно з методологією збору даних УОЕ, мобільні студенти зараховуються як звичайні студенти на будь-який семестр програми

Таблиця 3

Показники Євростату та України щодо педагогічного персоналу, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних

Показник Євростату	Розрізи даних, Євростат	Розрізи даних, Україна	Розбіжності в показниках і розрізах даних Євростату та України
Співвідношення студентів і викладачів, %	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55	Не збирається	Показник не розробляється
Викладачі за типом закладу, інтенсивністю участі та статтю, осіб	Рівень освіти: 5. Типи програм: 54, 55. Інтенсивність участі. Стать	Загальна чисельність педагогічних працівників	Відсутні розрізи за типами програм, інтенсивністю участі
Викладачі за програмною спрямованістю, віком і статтю, осіб	Тип програми, тип закладу, вік, стать	Розподіл за посадою, науковим ступенем, вченим званням, статтю	Відсутні розрізи за типами програм, віком
Викладачі за зайнятістю (повна / неповна)	Тип закладу, статус зайнятості	Не збирається	Показник не розробляється
Частка жінок серед викладачів, %	Рівень освіти: 5	Розподіл за статтю	–

Складено автором за: [12–15].

КЦВО, що викладається в країні призначення. Здобувачі КЦВО, які навчаються дистанційно, не вважаються мобільними. Показники Євростату щодо студентської мобільності, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних наведено в табл. 4.

Витрати на освіту. Згідно з методологією УОЕ, загальні витрати на освіту включають поточні (заробітна плата, матеріали тощо) та капітальні витрати [15]. Державне фінансування може здійснюватися безпосередньо (через покриття витрат закладів освіти) чи опосередковано (через стипендії, державні позики, субсидії домогосподарствам, підприємствам і некомерційним організаціям). До витрат на заклади освіти також належать допоміжні послуги для студентів і загальне управління. В Україні облік витрат на освіту, зокрема на ФПО, відображається в допоміжних (сателітних) рахунках освіти. Вони базуються на стандартах Євростату

та відображають усі джерела й напрями фінансування освіти з урахуванням національних особливостей [16].

Підсумовуючи викладене, можемо зробити такі висновки. ФПО, що відповідає короткому циклу вищої освіти (МСКО-2011, рівень 5), виконує важливу функцію в системі підготовки кваліфікованих кадрів, поєднуючи академічну й професійно-практичну компоненти. В Україні ФПО є невіддільною частиною освітньої системи, а також важливим інструментом розвитку людського капіталу та задоволення потреб регіонального ринку праці. У країнах Європейського Союзу існують подібні за функціями і структурою кваліфікації, однак є відмінності в організації програм, термінах навчання, назвах кваліфікацій. Аналіз показав, що Євростат у рамках збору УОЕ забезпечує збір, гармонізацію та публікацію порівнянних показників, які охоплюють усі ключові аспекти освітнього процесу: контингент здобу-

Таблиця 4

Показники Євростату та України щодо студентської мобільності, розрізи даних Євростату та України, а також розбіжності в показниках і розрізах даних

Найменування показника країн ЄС	Набір даних, країни ЄС (розрізи)	Набір даних, Україна (розрізи)	Розбіжності в наборах даних і розрізах в Україні та країнах ЄС
Чисельність мобільних студентів за країною походження, осіб	Рівень освіти: 5 (КЦВО). Країна. Стать	Чисельність іноземців у закладах ФПО за країнами та статтю	Розбіжності відсутні
Мобільні студенти за галузями освіти, осіб	Рівень освіти: 5. Галузі: ISCED-F 2013. Стать	Не збирається	Показник не розробляється
Частка мобільних студентів, %	Рівень освіти: 5. Країна. Стать		
Випускники – мобільні студенти за галузями освіти, осіб	Рівень освіти: 5. Галузі: ISCED-F 2013. Стать		
Випускники за країною походження, осіб	Рівень освіти: 5. Країна. Стать		

Складено автором за: [12–15].

вачів освіти, чисельність випускників, персонал, мобільність, витрати. В Україні подібні дані формуються в межах державного статистичного спостереження й сателітних рахунків освіти, однак не охоплюють повною мірою всі розрізи даних. У ході дослідження було встановлено, що, попри загальну методологічну сумісність систем освітньої статистики у сфері ФПО України та КЦВО країн ЄС, є певні розбіжності у формуванні статистичних показників. Основними проблемами є:

- відсутність диференціації за типами програм КЦВО (академічна, професійна);
- відсутність даних за віковими групами, типами закладів, інтенсивністю участі, статусом зайнятості педагогічного персоналу;

– відсутність показників студентської мобільності та кредитної мобільності випускників.

Для забезпечення сумісності української системи ФПО з європейською та інтеграції першої в європейський освітній простір доцільно оновити методологічну базу статистичних спостережень відповідно до стандартів УОЕ; розширити набір обов'язкових розрізів і показників; забезпечити повну відповідність національних класифікацій міжнародним (зокрема щодо типів закладів, інтенсивності участі тощо); удосконалити облік мобільності студентів.

Зазначені кроки сприятимуть забезпеченню порівняльності та прозорості даних, поліпшенню планування й моніторингу результатів реформування ФПО в Україні.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. International Standard Classification of Education ISCED 2011 / UNESCO-UIS. 2012. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.
3. Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education / Cedefop. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2014. URL: https://www.cedefop.europa.eu/files/6123_en.pdf.
4. Радкевич В. О., Лузан П. Г., Пащенко Т. М. Фахова передвища освіта: аналітичний огляд ефективності. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022. Т. 4. № 2. С. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4209>.
5. Сумбаєва Л. П. Аналіз тенденцій розвитку закладів фахової передвищої освіти та їх економічної безпеки. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 1 (61). С. 201–208. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-201-208>.
6. Братко М. Фахові коледжі як освітній ресурсний центр розвитку людського капіталу. *Освітологічний дискурс*. 2021. Т. 35. № 4. С. 15–36. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.42>.
7. Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/EDUC_UOE_ENRT01.
8. Статистична інформація. Демографічна та соціальна статистика. Освіта. Вища та фахова передвища освіта в Україні / Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

9. Регламент Комісії (ЄС) № 912/2013 від 23 вересня 2013 року про імплементацію Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 452/2008 стосовно вироблення та розвитку статистики у галузі освіти та навчання впродовж життя в частині статистики систем освіти та навчання : міжнародний документ від 23.09.2013 № 912/2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_014-13#Text.

10. Statistical requirements compendium – 2024 edition. *Eurostat*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2024. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2785/85925>.

11. Data Collection on formal education. Manual on concepts, definitions and classifications / UOE. 2020. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/uoe-data-collection-manual-2020-en.pdf>.

12. Tertiary education statistics / Eurostat. 2025. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tertiary_education_statistics#cite_note-1.

13. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Мережа та діяльність закладів освіти» / Державна служба статистики України. Київ, 2025. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2025/05/05.pdf.

14. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>.

15. UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology / Eurostat. URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_\(UOE\)_joint_data_collection_%E2%80%93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_(UOE)_joint_data_collection_%E2%80%93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data).

16. Методологічні положення щодо складання допоміжних (сателітних) рахунків освіти в Україні / Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/sp/sp_06.pdf.

Maryna Lyesnikova

Ph. D. (Economics), SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, conversat95@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2802-973X>

COMPARATIVE ANALYSIS OF EDUCATIONAL STATISTICS IN THE FIELD OF PROFESSIONAL PRE-HIGHER EDUCATION IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES AND UKRAINE

Abstract. *The article presents a comparative analysis of statistical indicators of professional pre-higher education (PPHE) in Ukraine and the countries of the European Union, in particular focusing on data collection methodology, datasets, and the dimensions by which they are collected. It is established that PPHE (short-cycle higher education, SCHE) plays a key role in the formation of human capital and in enhancing economic competitiveness by supplying the labour market with applied-profile specialists, facilitating their rapid employment, and providing opportunities for further study leading to higher education. The study examines the statistical approaches used by Eurostat within the framework of UOE data collection (UNESCO-UIS/OECD/EUROSTAT), as well as data collection practices in Ukraine within the framework of the state statistical survey "Network and Activities of Educational Institutions". It is found that data on PPHE in Ukraine and SCHE in EU countries are collected from administrative registers according to the same components. However, there are differences in the structure and detail of statistical data collection, particularly in the sets of indicators on applicants, entrants, graduates, teaching staff, and student mobility. It is identified that PPHE statistics in Ukraine lack such breakdowns as differentiation by types of SCHE programmes (academic or professional), indicators by age group, type of institution, participation intensity, employment status of teaching staff, student mobility, and credit mobility of graduates. The article suggests ways to harmonise Ukraine's PPHE statistical system with that of the European Union – through expanding data dimensions, unifying classifications, updating the methodological framework of statistical surveys in PPHE in line with Eurostat standards, and improving the administration of data collection and processing. The article also highlights the importance of reliable educational statistics in shaping effective policy in the field of PPHE and in Ukraine's integration into the European Education Area. The results of the study may be used in developing monitoring tools to assess the effectiveness of PPHE reforms in Ukraine.*

Keywords: *educational statistics, professional pre-higher education, short-cycle higher education, statistical indicators, data comparability, data breakdowns.*

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On education* (Act No. 2145-VIII, September 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
2. UNESCO-UIS. (2012). *International Standard Classification of Education ISCED 2011*. Retrieved from <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.
3. Cedefop. (2014). *Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from https://www.cedefop.europa.eu/files/6123_en.pdf.
4. Radkevych, V., Luzan, P., & Pashchenko, T. (2022). Vocational pre-tertiary education: An analytical review of efficiency. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 4(2), 1-12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4209> [in Ukrainian].

5. Sumbayeva, L. (2021). Analysis of trends in the development of professional pre-higher education institutions and their economic security. *Scientific Notes of the University "KROK"*, 1(61), 201-208. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-201-208> [in Ukrainian].
6. Bratko, M. (2021). Professional colleges as an educational resource center for human capital development. *Educological Discourse*, 35(4), 15-36. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.42> [in Ukrainian].
7. Eurostat. (2025). *Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation*. DOI: https://doi.org/10.2908/EDUC_UOE_ENRT01.
8. State Statistics Service of Ukraine. (n. d.). *Statistical Information. Demographic and social statistics. Education. Institutions of tertiary and professional pre-higher education*. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2013). *Commission Regulation (EU) No. 912/2013 of 23 September 2013 implementing Regulation (EC) No. 452/2008 of the European Parliament and of the Council concerning the production and development of statistics on education and lifelong learning, as regards statistics on education and training systems* (International document No. 912/2013, September 23). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_014-13#Text [in Ukrainian].
10. Eurostat. (2024). *Statistical requirements compendium : 2024 edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from <https://data.europa.eu/doi/10.2785/85925>.
11. UOE. (2020). *Data collection on formal education: Manual on concepts, definitions and classifications*. Retrieved from <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/uoe-data-collection-manual-2020-en.pdf>.
12. Eurostat. (2025). *Tertiary education statistics*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tertiary_education_statistics#cite_note-1.
13. State Statistics Service of Ukraine. (2025). *Methodological provisions of state statistical observation "Network and activities of educational institutions"*. Retrieved from https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2025/05/05.pdf [in Ukrainian].
14. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015). *On approval of the list of fields of knowledge and specialties for which higher and professional pre-higher education is provided* (Decree No. 266, April 29). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
15. Eurostat. (2025). *UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology*. Retrieved from [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_\(UOE\)_joint_data_collection_%E2%80%93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_(UOE)_joint_data_collection_%E2%80%93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data).
16. State Statistics Service of Ukraine (n. d.). *Methodological provisions for compiling auxiliary (satellite) accounts for education in Ukraine*. Retrieved from https://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/sp/sp_06.pdf [in Ukrainian].